

14

Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkeling op 26 mei 2025

Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkeling op 26 mei 2025

Aan de orde is het **tweeminutendebat Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkeling op 26 mei 2025 (CD d.d. 14/05)**.

De **voorzitter**:

De minister is gearriveerd, dus ik heropen de vergadering. Aan de orde is het tweeminutendebat Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkeling op 26 mei 2025. Dit debat wordt gehouden naar aanleiding van een commissiedebat op 14 mei.

Van de zijde van de Kamer is de eerste spreker de heer Ceder van de ChristenUnie, die nu naar het spreekgestoelte komt.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):

Dank u wel, voorzitter. Fijn dat we vandaag nog dit tweeminutendebat kunnen voeren. Ik heb twee moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de ontmanteling van USAID grote gevolgen heeft en zeer waarschijnlijk leidt tot het verdwijnen van organisaties die zich inzetten voor het versterken van mensenrechten, minderheden en democratie;

overwegende dat de wereldwijde druk op democratie, mensenrechten en maatschappelijke organisaties in recente jaren zeer zwaar toeneemt volgens onderzoeken van onder meer CIVIC, The Economist Democracy Index en Freedom House;

roept de regering op zich er in Europees verband krachtig voor in te zetten dat de rol van maatschappelijke organisaties gewaarborgd wordt in de externe instrumenten binnen zowel de Global Gateway als binnen het nieuwe EU Meerjarig Financieel Kader,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Ceder.

Zij krijgt nr. 278 (21501-04).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat artikel 208 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie bepaalt dat armoedebestrijding het primaire doel is van het ontwikkelingsbeleid van de EU;

overwegende dat in een wereld waarin geopolitieke belangen en internationale concurrentie toenemen, de EU zich moet blijven onderscheiden door trouw te blijven aan haar rechtsstatelijke en morele fundament;

onderstrepd dat het vasthouden aan armoedebestrijding als primair doel bijdraagt aan duurzame ontwikkeling, stabiliteit en rechtvaardigheid wereldwijd;

roept de regering op om in Europees verband krachtig te bepleiten dat armoedebestrijding het centrale en leidende uitgangspunt blijft van het EU-ontwikkelingsbeleid, conform artikel 208 VWEU,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Ceder en Hirsch.

Zij krijgt nr. 279 (21501-04).

De heer **Ceder** (ChristenUnie):

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank u wel, meneer Ceder. Dan zou ik nu graag het woord willen geven aan mevrouw Dobbe van de Socialistische Partij.

Mevrouw **Dobbe** (SP):

Dank u wel, voorzitter. Twee moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat Israël voornemens is een nieuw registratiesysteem in te voeren voor internationale hulporganisaties in Gaza en de andere Palestijnse gebieden;

overwegende dat met dit nieuwe registratiesysteem de neutraliteit, onafhankelijkheid en toegang van humanitaire hulp in gevaar komt en Israël toegang krijgt tot persoonsgegevens van hulpverleners;

verzoekt de regering zich in Europees verband stevig uit te spreken tegen dit nieuwe registratiesysteem,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Dobbe, Hirsch en Bamenga.

Zij krijgt nr. 280 (21501-04).

Mevrouw **Dobbe** (SP):

Dit is heel belangrijk, omdat er nu een humanitaire crisis is en nu humanitaire organisaties juist in de weg worden gezeten. Dat kan gewoon echt niet meer en daarom moeten wij ons daar, ook in Europa, stevig tegen uitspreken.

Mijn tweede motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de VS USAID hebben wegbezuinigd;

constaterende dat hiermee mondiale bestrijding van voorkombare infectieziekten, waaronder hiv/aids, ernstig in gevaar komt;

overwegende dat dit een direct gevaar vormt voor de mondiale en Nederlandse volksgezondheid;

verzoekt de regering de steun voor mondiale gezondheidsinitiatieven, zoals The Global Fund, Gavi en UNAIDS, te waarborgen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Dobbe, Hirsch en Bamenga.

Zij krijgt nr. 281 (21501-04).

Mevrouw **Dobbe** (SP):

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:

Dank u wel, mevrouw Dobbe. Mevrouw Kamminga heeft een interruptie voor mevrouw Dobbe.

Mevrouw **Kamminga** (VVD):

Dank u wel, voorzitter. Een interruptie vooral ter verduidelijking. In mijn beleving heeft de minister in het debat gezegd dat zij ... Gavi heeft zij expliciet genoemd, dat zij daar nog fors op gaat inzetten. Is het verzoek dan om daar nog meer bovenop te doen? Toch even om goed te duiden wat nou de extra oproep is in deze motie.

Mevrouw **Dobbe** (SP):

Nou, het is nog niet bekend hoe deze minister deze gezondheidsinitiatieven verder gaat steunen en wij zeggen dus: waarborg in ieder geval die steun. Hetzelfde als nu, maar het liefst nog meer als dat nodig is. We hebben gisteren ook een debat gehad over het gat, het enorme gat, dat

nu valt door het wegvallen van de financiering uit de Verenigde Staten. Wij hebben ook gezegd dat wij de 3 miljard die nu valt op dit initiatief niet allemaal op kunnen vangen. Deze initiatieven vangen in ieder geval een deel op, dus daarvoor moeten we de financiering echt waarborgen.

Mevrouw **Kamminga** (VVD):

Excuus, voorzitter. Ik ga hier geen gewoonte van maken. Toch even om te checken. Het gaat echt om extra financiering, maar ook om de koppeling met het wegvallen van USAID, hoor ik dan.

Mevrouw **Dobbe** (SP):

Jazeker. Dat maakt het wel extra relevant. We financierden deze initiatieven natuurlijk ook toen USAID nog in volle omvang ook deze initiatieven ondersteunde, maar mondiale gezondheid is nu eenmaal een prioriteit voor deze minister en ik denk dat dat heel goed is en dat dat een prioriteit moet blijven. Of het meer moet worden, hangt ook af van de behoefte. Maar we zeggen wel: waarborg in ieder geval deze initiatieven en de financiering daarvan. We horen dan graag terug van de minister wat ze daarvan heeft gemaakt.

De **voorzitter**:

Nogmaals dank, mevrouw Dobbe. Dan geef ik nu graag het woord aan mevrouw Hirsch van de GroenLinks-PvdA-fractie.

Mevrouw **Hirsch** (GroenLinks-PvdA):

Dank u wel, voorzitter.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de behoefte aan humanitaire hulp wereldwijd groeit, maar het geld om hulp te bieden niet meegroeit;

constaterende dat, gedurende het huidige MFK, het noodhulpbudget vaak ontoereikend bleek en het bieden van noodhulp afhankelijk was van reserves of ad-hoc aanvullingen;

verzoekt de regering zich in de Raad in te zetten voor het verhogen van het budget voor reguliere humanitaire hulp in het volgende MFK en het behouden van de noodhulpreserve voor acute, onverwachte crises,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Hirsch, Teunissen, Dobbe en Bamenga.

Zij krijgt nr. 282 (21501-04).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat UNRWA een cruciale rol speelt in de hulpverlening in Gaza;

constaterende dat sinds 30 januari dit jaar een Israëliisch verbod van kracht is op contacten tussen Israëliische autoriteiten en UNRWA en op activiteiten van UNRWA in onder andere Gaza;

overwegende dat dit verbod leidt tot de ineenstorting van de humanitaire hulpverlening in Gaza;

verzoekt het kabinet om Israël met klem op te roepen het verbod terug te draaien en UNRWA onmiddellijk toegang te verlenen tot Gaza,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Hirsch en Bamenga.

Zij krijgt nr. 283 (21501-04).

Dank u wel, mevrouw Hirsch. Dan geef ik graag het woord aan de heer Ram van de PVV-fractie. Ik dacht dat u een grapje maakte, maar volgens mij heeft u gezegd dat u vijf moties ging indienen. Klopt dat?

De heer **Ram** (PVV):
Ja, dat klopt.

De voorzitter:

Dat zijn er wel erg veel. Maar ja, laten we kijken of dat binnen de twee minuten kan.

De heer **Ram** (PVV):
Ik ga van start.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering zich in EU-verband te verzetten tegen ongerichte ontwikkelingsprogramma's en in te zetten op concrete nationale belangen van de lidstaten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Ram.

Zij krijgt nr. 284 (21501-04).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering om in de Raad ervoor te pleiten dat er geen enkele euro aan Jordanië wordt gegeven of geleend,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Ram en Wilders.

Zij krijgt nr. 285 (21501-04).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Europese Rekenkamer ernstige twijfels heeft geuit over de transparantie van door de EU gefinancierde ngo's;

verzoekt de regering zich in EU-verband in te zetten voor een grotere transparantieverplichting van ngo's die EU-subsidies ontvangen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Ram.

Zij krijgt nr. 286 (21501-04).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat bepaalde ngo's een belangrijke spilfunctie in de keten van de mensensmokkel en mensenhandel vervullen;

verzoekt de regering om in samenwerking met de Europese Commissie en andere lidstaten tot een voorstel te komen om ngo's die als schakel binnen de mensensmokkel- en mensenhandelketen een cruciale rol spelen, te verbieden en/of uit te sluiten van financiering vanuit de EU en alle lidstaten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Ram.

Zij krijgt nr. 287 (21501-04).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering zich te verzetten tegen EU-financiering van de wederopbouw van Gaza en tegen verdere ondersteuning van UNRWA en aanverwante Palestijnse ngo's,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Ram.

Zij krijgt nr. 288 (21501-04).

De heer **Ram** (PVV):

Ik heb nog 40 seconden over, geloof ik.

De **voorzitter**:

Ja, u heeft snel gelezen. Dus dank u wel daarvoor. Maar laat het geen aansporing zijn voor andere Kamerleden om ook zo veel moties in te dienen bij tweeminutendebatten. Maar zolang het binnen de tijd is, kan ik er helaas niks aan doen.

Dan geef ik graag het woord aan ... Ja, wie zou dat toch zijn? Mevrouw De Korte van de NSC-fractie heeft geen inbreng. Dan de heer Bamenga van de D66-fractie. Klopt dat? Hopelijk heeft die wat minder moties dan de vorige spreker. Dat is keurig, meneer Bamenga.

De heer **Bamenga** (D66):

Dank u wel, voorzitter. Ik heb twee moties en daar begin ik meteen mee.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat uit het recente IPC-rapport blijkt dat de gehele bevolking van Gaza risico loopt op hongersnood indien niet per direct onbelemmerd humanitaire hulp wordt toegelaten;

overwegende dat de huidige blokkade neerkomt op een ernstige schending van het internationaal humanitair recht, zoals recentelijk ook door de regering is erkend;

overwegende dat het door Israël aangekondigde plan om humanitaire "bubbels" onder militair gezag te creëren, de hulpverlening onder directe militaire controle stelt;

overwegende dat dit plan de neutraliteit, onpartijdigheid en onafhankelijkheid van humanitaire hulpverlening ondermijnt, de humanitaire principes die de minister eerder zelf heeft onderschreven, en het risico vergroot dat noodhulp wordt gepolitiseerd en ingezet als middel van druk of zelfs etnische zuivering;

verzoekt de regering om zich tijdens de eerstvolgende Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking nadrukkelijk en fel uit te spreken tegen het Israëlische plan om noodhulp onder militair gezag te plaatsen, en om zich binnen de Europese Unie actief in te zetten voor een gezamenlijke veroordeling van elke vorm van politisering of conditionering van humanitaire hulp in Gaza,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Bamenga, Hirsch, Teunissen en Ceder.

Zij krijgt nr. 289 (21501-04).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de wereldwijde behoefte aan humanitaire hulp toeneemt als gevolg van gewelddadige conflicten en de gevolgen van klimaatverandering;

constaterende dat de financiering van ontwikkelingssamenwerking wereldwijd onder druk staat;

overwegende dat diasporagemeenschappen kennis, kapitaal en verbondenheid met zich meebrengen die kunnen bijdragen aan effectiever en inclusiever ontwikkelingsbeleid;

overwegende dat er nog onvoldoende sprake is van een structurele inbedding van diasporastrategieën in het Nederlandse en Europese ontwikkelingsbeleid;

verzoekt de regering om in Europees verband te pleiten voor de ontwikkeling van een gezamenlijke diasporastrategie waarin de bijdrage van diaspora-initiatieven aan ontwikkelingsbeleid structureel wordt meegenomen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Bamenga, Hirsch, Teunissen en Ceder.

Zij krijgt nr. 290 (21501-04).

De heer **Bamenga** (D66):

Dank u wel.

De **voorzitter**:

De heer Ram heeft een interruptie voor de heer Bamenga.

De heer **Bamenga** (D66):
Precies op één seconde, maar goed.

De **voorzitter**:
Ik kan er niks van zeggen.

De heer **Ram** (PVV):
Ik heb een vraag aan de heer Bamenga van D66. Die gaat over het leveren van de humanitaire hulp. Israël heeft via COGAT, een onderdeel van de IDF, meer dan 1,7 miljoen ton aan voedsel en humanitaire hulp gegeven. Ik begrijp dus van de heer Bamenga dat hij deze hulp volledig wil uitsluiten? Hij wil dus alle hulp die COGAT heeft gegeven aan de Palestijnen helemaal uitsluiten?

De heer **Bamenga** (D66):
Volgens mij is het niet alleen iets wat ik zeg, maar hebben de minister en heel veel andere organisaties dat ook zo aangegeven. Op het moment dat hulp gemilitariseerd wordt, voldoet het niet aan de internationale regelgeving hierover. Dat is wat ik graag wil. Ik wil dat hulp op een neutrale, onpartijdige en onafhankelijke manier geboden wordt aan de mensen en in dit geval aan de Palestijnse mensen.

De heer **Ram** (PVV):
Met deze motie brengt de heer Bamenga het Palestijnse volk meer schade toe dan er wordt voorkomen.

De heer **Bamenga** (D66):
Dat lijkt me een hele vreemde, rare opmerking van de heer Ram.

De **voorzitter**:
Mevrouw Dobbe heeft ook een interruptie.

Mevrouw **Dobbe** (SP):
Is de heer Bamenga het met mij eens dat bronnen zoals het Rode Kruis, Save the Children, Oxfam en nog ongeveer 55 andere humanitaire organisaties die aan de bel trekken over humanitaire hulp in de Gazastrook in dezen misschien een betrouwbaardere bron zijn dan COGAT?

De heer **Bamenga** (D66):
Absoluut.

De **voorzitter**:
Oké. Dank u wel. Ik zag iemand nog dreigen met een interruptie, maar dat bleek niet het geval. Dan zijn we nu aan het einde gekomen van de termijn van de zijde van de Kamer. Dan zien we elkaar over tien minuutjes. Is dat goed, minister? Ja? Dan zien we elkaar om 20.50 uur. Ik schors de vergadering tot 20.50 uur.

De vergadering wordt van 20.39 uur tot 20.50 uur geschorst.

De **voorzitter**:
Ik heropen de vergadering. Ik geef graag het woord aan de minister van Buitenlandse Handel ... Ik bedoel vóór Buitenlandse Handel — het staat hier echt niet op een spiekbriefje — en Ontwikkelingssamenwerking.

Minister **Klever**:
Ontwikkelingshulp.

De **voorzitter**:
"Hulp" is het inderdaad. We hebben daar lang over onderhandeld.

Minister **Klever**:
Volgens mij zat u daarbij!

De **voorzitter**:
Meestal staat het op een spiekbriefje, maar dat hebben ze nu even niet voor mij neergelegd. Maar het woord is aan de minister.

Minister **Klever**:
Voorzitter, dank u wel.

De motie op stuk nr. 278 van de heer Ceder roept het kabinet op zich in Europees verband in te zetten voor het betrekken van het maatschappelijk middenveld in de Global Gateway, zoals via het Global Gateway Civil Society Platform. De rol van maatschappelijke organisaties in deze instrumenten is belangrijk. Daarom kan ik de motie oordeel Kamer geven.

De motie op stuk nr. 279 van de heer Ceder vraagt dat armoedebestrijding het centrale en leidende uitgangspunt blijft. Zolang ik mag interpreteren dat het gaat om ontwikkelingshulp conform de ODA-criteria, kan ik de motie oordeel Kamer geven, met dien verstande dat het kabinet inzet op een extern instrumentarium dat de belangen van Nederland en andere Europese landen behartigt én tegemoetkomt aan de behoeften van onze partnerlanden. Alleen wanneer er met beide rekening gehouden wordt, kan het effectief zijn. Onder die condities kan ik de motie oordeel Kamer geven.

De **voorzitter**:
Dat is oké. Ik zie de heer Ceder zijn duim omhoogsteken, dus dat moet goed zijn.

Minister **Klever**:
Oké, prima.

Dan de motie op stuk nr. 280. Als ik de motie zo mag interpreteren dat ik de zorgen over het voorgestelde distributiemechanisme in Europees verband serieus zal overbrengen, dan kan ik 'm oordeel Kamer geven.

De **voorzitter**:
Mevrouw Dobbe zegt: ja.

Minister Klever:

De motie op stuk nr. 281 gaat over het waarborgen van de steun voor mondiale gezondheidsinitiatieven, zoals Global Fund, Gavi en UNAIDS. Ik heb gisteren in het debat ook toegezegd dat ik dat zal proberen binnen de kaders, binnen het artikel gezondheidszorg. Deze motie is dus overbodig, want het is al een toezegging. Ik kom na de zomer met een verdere invulling, na zorgvuldige afweging.

De motie op stuk nr. 282 is ontijdig. Ik kom hierop terug. De kabinetsappreciatie over de Commissievoorstellen voor het Meerjarig Financieel Kader zal volgen na de zomer.

De motie op stuk nr. 283 ...

De voorzitter:

Sorry, minister. Ik zie dat mevrouw Dobbe een interruptie heeft.

Mevrouw Dobbe (SP):

Dit gaat over de motie over het waarborgen van de steun voor gezondheidsinitiatieven. Ik heb goed geluisterd naar wat de minister gisteren zei. We krijgen na de zomer bericht over hoe de minister deze initiatieven zal gaan steunen, maar deze motie vraagt om te waarborgen dat zij in ieder geval voldoende steun krijgen om hun werk te blijven doen. Dat is ook om deze minister te helpen. Op het moment dat zij dus gaat bepalen hoeveel steun er naar deze gezondheidsinitiatieven moet gaan, steunt de Kamer haar daar volle bak in.

Minister Klever:

Ik vind het altijd fijn als ik geholpen word door Kamerleden. Ik heb gisteren in het debat ook gezegd dat ik ernaar kijk, dat ik dat probeer te doen en dat ik me daarvoor ga inzetten. Het is dus al een toezegging. Een toezegging helpt me trouwens ook, hoor.

De voorzitter:

Sorry, minister. Er is nog een interruptie van mevrouw Kamminga.

Mevrouw Kamminga (VVD):

Ik heb toch nog even een vraag, want het werd mij nu onduidelijk hoe de minister het interpreteert. Daar kan zij misschien niet zo veel aan doen, maar ik krijg toch graag een bevestiging van de minister. Gaat u die stappen wel binnen het artikel zetten? Dat vind ik belangrijk. Ik vind deze initiatieven heel belangrijk, net als mevrouw Dobbe, maar als we via zo'n motie geld van het ene naar het andere artikel gaan overhevelen, kan ik dat niet overzien. Gaat de minister hier in haar brief nu naar kijken binnen het bestaande artikel over gezondheidszorg?

Minister Klever:

Dat is correct. Dat heb ik gisteren ook gezegd. Binnen het artikel over gezondheidszorg kijk ik of ik deze initiatieven kan blijven steunen. Dat is dus correct.

Dan de motie op stuk nr. 283, ingediend door mevrouw Hirsch. Het kabinet heeft al meerdere malen zijn zorgen

uitgesproken over het verbod. Op dit moment gaat het erom dat we Israël ertoe oproepen om alle vormen van humanitaire hulp onmiddellijk toe te laten. Dat heeft prioriteit. Deze motie is dus overbodig.

Mevrouw Hirsch (GroenLinks-PvdA):

Dit is voor mij voor het eerst dat ik hoor dat het kabinet zich heeft uitgesproken tegen het verbod. De enige informatie die wij hebben, is de laatste uitspraak van de heer Veldkamp uit januari. Op de vraag wat er moet gebeuren als UNRWA wegvalt, was zijn antwoord: dan moet Israël er zelf voor zorgen dat alle hulp goed terechtkomt. Ik begrijp dat er nu nieuwe informatie met de Kamer gedeeld wordt door u, waarbij expliciet wordt aangegeven dat Israël het rechtstreekse gesprek met UNRWA moet hervatten en dat UNRWA weer toegang moet krijgen tot Gaza.

Minister Klever:

Het kabinet heeft voortdurend diplomatieke contacten met Israël. In die diplomatieke contacten spreekt het kabinet zijn zorgen uit over het verbod.

De motie op stuk nr. 284 van de heer Ram geef ik oordeel Kamer. Het kabinet zet in op een extern instrumentarium dat de belangen van Nederland en andere Europese landen behartigt en tegelijkertijd tegemoetkomt aan behoeftes van onze partnerlanden. Alleen wanneer met beide rekening gehouden wordt, kan het effectief zijn.

In de motie op stuk nr. 285 wordt de regering verzocht geen enkele euro aan Jordanië te geven. Jordanië, omgeven door landen in conflict, speelt een belangrijke rol voor stabiliteit in de regio. Daarbij is het land ook belangrijk voor de opvang van vluchtelingen in de regio, waaronder 1,3 miljoen Syrische vluchtelingen. Deze motie gaat dus in tegen het kabinetsbeleid om in te zetten op brede partnerschappen, waaronder die met betrekking tot migratie. Daarom moet ik de motie ontraden.

Mevrouw Dobbe (SP):

Ik verwonder mij een beetje over de appreciatie van de motie op stuk nr. 284. Als die wordt aangenomen, wat verandert er dan in het beleid van deze minister?

Minister Klever:

U heeft een vraag over de motie van de heer Ram, begrijp ik. Even kijken, hoor. Ik vind het een goed plan om te zorgen voor gerichte ontwikkelingsprogramma's die rekening houden met zowel de behoeftes van Nederland en Europese landen als de behoeftes van de partnerlanden. Alleen dan kan het effectief zijn. Het gaat over de effectiviteit van het beleid.

Mevrouw Dobbe (SP):

Ja, maar daar zit mijn verwarring. De minister vindt het een goed plan, maar dit doet ze toch al?

Minister Klever:

Dit is ondersteuning van beleid, ja.

Mevrouw **Dobbe** (SP):

Maar dan vind ik de appreciatie een beetje wonderlijk. Sommige moties krijgen ondersteuning van beleid omdat de minister het al doet en worden dan als overbodig beschouwd. Deze motie verandert helemaal niets, is alleen maar ondersteuning van het beleid van de minister, en krijgt dan oordeel Kamer van de minister.

Minister **Klever**:

Nou, het is ook wel weer nieuw dat er specifiek ingezet wordt op effectiviteit.

De **voorzitter**:

Meneer Ram, als u een vraag heeft aan de minister kan ik u die interruptie toestaan, maar als u wilt reageren op wat mevrouw Dobbe heeft gezegd, kunt u dat beter doen onder het genot van een kopje koffie buiten de zaal.

De heer **Ram** (PVV):

Ik stel de vraag aan de minister, uiteraard. Mijn motie is bedoeld om ook in EU-verband het uitgeven van EU-gelden aan ontwikkelingshulp te verbeteren en af te stemmen met de nationale staten.

De **voorzitter**:

En wat is dan uw vraag aan de minister?

De heer **Ram** (PVV):

Mijn vraag aan de minister is als volgt. Dat gebeurt nu niet. Er zijn nu ideologische projecten in Europa. Mijn vraag is of de minister zich kan inzetten in Europa om ook die programma's op de nationale belangen van de lidstaten af te stemmen.

Minister **Klever**:

De motie vraagt om precies dat te doen. Daarom geef ik de motie ook oordeel Kamer. Ik zal dat op deze manier doen.

De motie op stuk nr. 286, van de heer Ram, gaat over een grotere transparantieplicht. Die krijgt oordeel Kamer. Het kabinet hecht waarde aan transparantie in het werk van ngo's en kan hier in EU-verband op inzetten.

De motie op stuk nr. 287, van de heer Ram, verzoekt om tot een voorstel te komen om ngo's die als schakel binnen de mensensmokkel- en mensenhandelketen een cruciale rol spelen te verbieden. Die moet ik ontraden. Uitsluiting van ngo's van financiering kan alleen plaatsvinden bij strafbare handelingen. Het is aan de nationale opsporingsautoriteiten om te onderzoeken of er sprake is van strafbare gedragingen en zo nodig over te gaan tot strafrechtelijke vervolging.

De heer **Ram** (PVV):

Er zijn meerdere ngo's die aan de Middellandse Zee mensen opvangen of vervolgens naar Italië brengen vanaf de kust van Libië. Het is heel erg lastig om daar een juridische zaak van te maken, want dan moet je ze op heterdaad betrappen. Mijn voorstel reikt dus verder dan dat. We moeten erover gaan nadenken in de Europese Unie om ngo's die intrinsiek meewerken aan die mensensmokkel te stoppen. De vraag

is of de minister zich daarvoor in wil zetten, want juist dat soort mensensmokkel zorgt ervoor dat onze straten vol met immigranten raken.

Minister **Klever**:

De heer Ram vraagt nu iets anders dan wat hij in de motie vraagt. In de motie vraagt hij om samen met de Europese Commissie en andere lidstaten tot een voorstel te komen. Dat moet ik ontraden, omdat er dan echt sprake moet zijn van strafbare feiten. Dat is dan aan de opsporingsautoriteiten. Als hij hier nu aan mij vraagt of ik me wil inzetten om eens te kijken met de Europese Commissie wat we aan die mensensmokkel kunnen doen, dan is dat natuurlijk een ander verzoek. Als dat een nieuw verzoek is ... Dat kan ik doen. Dat is ook in lijn met het kabinetsbeleid om migratie tegen te gaan. Op alles wat we dus kunnen doen om migratie en mensensmokkel tegen te gaan, zetten wij in. We hebben ook al meerdere programma's lopen die helpen om mensensmokkel tegen te gaan.

Mevrouw **Kamminga** (VVD):

Ik ben natuurlijk altijd heel erg voor creativiteit opdat we er met elkaar uit gaan komen. We hebben nu meerdere moties waarover we er volgens mij best wel met elkaar uit komen gaande de discussie, maar waarvan ik het een beetje diffuus vind of nou de tekst ook aangepast zal worden. Nog los van wat ik van de motie en van het verdere verzoek vind, is het, denk ik, bij deze laatste wel handig om te kijken wat nou het oordeel over de motie is. Is het tweede deel dan een separate toezegging of gaan we de motie nu op deze manier interpreteren? Dan zou ik namelijk toch een verzoek willen doen aan de heer Ram om 'm aan te passen.

De **voorzitter**:

Ja, of de appreciatie te houden zoals die was.

Minister **Klever**:

De appreciatie van de motie blijft "ontraden".

De **voorzitter**:

Meneer, Ram, heel kort als u wilt. U kunt de interruptie ook laten gaan. Maar wat u wilt.

De heer **Ram** (PVV):

Mijn vraag is: is de toezegging die u net heeft gedaan een toezegging of niet?

Minister **Klever**:

Het is ook in lijn met de inzet van het kabinet. Wij zetten al met meerdere programma's erop in om mensensmokkel tegen te gaan en om douanes te versterken in landen waar mensensmokkel plaatsvindt. Dus het is kabinetsbeleid.

De **voorzitter**:

Mevrouw Hirsch heeft ook een interruptie.

Mevrouw **Hirsch** (GroenLinks-PvdA):

Het komt vaker voor dat er moties worden ingediend die totaal niets met het debat te maken hebben. We hebben het hier nul over gehad. Er worden toch wel insinuaties gedaan door de heer Ram. Ik vrees dat de minister daar niet corrigerend tegen optreedt. Er zouden ngo's zijn die meedoen aan illegale activiteiten als mensensmokkel. Er zijn ngo's die mensen uit de Middellandse Zee redden, die anders verdrinken. Ik weet nu even niet goed of de minister de opinie deelt van de heer Ram dat er ngo's zijn die meedoen aan illegale activiteiten. We hebben het er niet over kunnen hebben in het debat. Ik zou heel graag willen weten wat de minister hiervan vindt.

De voorzitter:

Ik laat het even toe, kort, omdat de minister en de heer Ram dit onderwerp zelf opbrachten. Maar inderdaad, moties moeten het liefst wel gaan over zaken die zijn gewisseld tijdens het debat. De motie zoals die is ingediend door de heer Ram op stuk nr. 287 is ontraden. Dat is en blijft zo. Nu heeft mevrouw Hirsch een korte vraag naar aanleiding van de opmerking die de minister heeft gemaakt over een onderwerp dat eigenlijk nog helemaal niet ter sprake is gekomen

Minister Klever:

Nee, dit is niet in het debat ter sprake gekomen. Het is hier ook niet aan de orde. Ik kan er heel kort op ingaan. Als er sprake is van mensensmokkel, ondersteunt Nederland initiatieven die mensensmokkel tegengaan.

Dan de motie op stuk 288, tegen EU-financiering van de wederopbouw van Gaza en tegen verdere ondersteuning van UNRWA en aanverwante Palestijnse ngo's. Ik moet die motie ontraden. Dat is niet het kabinetsstandpunt. Verder zet het kabinet wat betreft Gaza in op diversificatie van hulp, dus meerdere hulporganisaties, diversificatie van humanitaire hulp. Wat betreft wederopbouw kijkt het kabinet ook uitdrukkelijk naar landen in de omgeving.

Dan de motie op stuk nr. 289 van de heer Bamenga. Die is tweeledig. Als ik de motie mag interpreteren dat ik de zorgen van het kabinet over het voorgestelde distributiemechanisme in Europees verband serieus zal overbrengen, dan kan ik de motie oordeel Kamer geven. Het andere deel gaat over conditionaliteit en politisering van humanitaire hulp. Die veroordelen we altijd. Dat is staand beleid.

De voorzitter:

De heer Bamenga zegt dat dat akkoord is.

Minister Klever:

Tot slot de motie op stuk nr. 290 van de heer Bamenga. Die gaat over diaspora-initiatieven. Gisteren heb ik de heer Bamenga in het debat toegezegd om te kijken naar hoe diaspora meer betrokken kan worden bij ontwikkelingshulp. Ik wil eerst dat onderzoek doen voordat ik in Europees verband positie inneem. De motie is dus ontijdig.

De voorzitter:

Dan zijn we hiermee aangekomen bij het einde van het debat, tenzij de heer Bamenga nog wat wil zeggen. Dat is het geval.

De heer Bamenga (D66):

Gezien de appreciatie van de minister zou ik de motie op stuk nr. 290 graag willen aanhouden.

De voorzitter:

Op verzoek van de heer Bamenga stel ik voor zijn motie (21501-04, nr. 290) aan te houden.

Daartoe wordt besloten.

Dan dank ik namens de Kamer de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Dan wens ik iedereen een prettige avond. Over de vandaag ingediende en besproken moties zal aanstaande dinsdag worden gestemd. Ik sluit de vergadering en wens u allemaal een prettige avond.